

FOLYÓIRATREPERTÓRIUM 1979/II.

(Válogatás 1979 második negyedév folyóirataiból)

AESC	= Anales ESC (Éaris)
AHRF	= Anales Historiques de la Revolution Française (Paris)
AI	= Anale de Istorie (Bucuresti)
BIHR	= Bulletin of the Institute of Historical Research (London)
CM	= Critica Marxista (Roma)
CSSH	= Comparative Studies in Society and History (London)
ČČH	= Československy Časopis Historický (Praha)
D	= Der Donauraum (Wien)
DAEM	= Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters
DVT	= Dějiny Věd a Techniky (Praha)
EHR	= The English Historical Review (Edinburgh)
ES	= Era Socialista (Bucuresti)
ESR	= European Studies Review (London)
FVL	= Forschungen zur Volks – und Landeskunde (Sibiu)
GG	= Geschichte und Gesellschaft (Göttingen)
GWU	= Geschichte in Wissenschaft und Unterricht (Göttingen)
H	= History (London)
HT	= History and Theory
HZ	= Historische Zeitschrift (München)
IP	= Isztoricsezki Pregled (Szofia)
IRSH	= International Review of Social History (Amsterdam)
ISzSzSzR	= Isztorija SzSzSzR (Moszkva)
JCH	= Journal of Contemporary History (London)
JGO	= Jahrbücher für Geschichte Osteuropas (München)
JGSLE	= Jahrbuch für Geschichte des Socialistischen Lander Europas (Berlin)
JMH	= The Journal of Modern History (Chicago)
MA	= Le Moyen Age (Bruxelles)
MI	= Magazin Istoric (Bucuresti)
MIÖG	= Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichts- forschung (Wien)
MS	= Le Mouvement Social (Paris)
MT	= Marxism Today

NNI	= Novaja i Novejsaja Isztorija (Moszkva)
ÖO	= Österreichische Osthefte (Wien)
PW	= Z Pola Walki
R	= Review (New-York at Binghampton)
RA	= Revista Arhivelor
RÉSEE	= Revue des Études Sud-Est Européennes
RHDGM	= Revue d'Histoire de la Deuxième Guerre Mondiale (Paris)
RHMC	= Revue d'Histoire Moderne et Contemporaine (Paris)
RI	= Revista de Istorie (Bucuresti)
RSI	= Revista Storica Italiana (Napoli)
Sp	= Speculum (Cambridge)
SCo	= Storia Contemporanea (Bologna)
SH	= Studia Historyczne (Krakow)
SSt	= Studii Storici (Bologna)
SSb	= Slezský Sbornik ((Opava)
SzSz	= Szovetszkoe Szlavjanovedenie (Moszkva)
VI	= Voproszü Isztorii (Moszkva)
VIKPSzSz	= Voproszü Isztorii KPSzSz (Moszkva)
VSW	= Vierteljahrschrift für Sozial – und Wirtschaftsgeschichte (München)
VZ	= Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte (München)
ZAA	= Zeitschrift für Agrargeschichte und Agrarsoziologie (Frankfurt-Main)
ZfG	= Zeitschrift für Geschichtswissenschaft (Berlin)
ZO	= Zeitschrift für Ostforschung (Marburg a.d. Lahn)
ZSL	= Zeitschrift für Siebenbürgische Landes-Kunde (Köln–Wien)

Elmélet, módszertan

HILDEBRAND, K.: Staatskunst oder Systemzwang? Die „deutsche Frage“ als Problem der Weltpolitik. (Államművészet vagy a rendszer kényszere? A „német kérdés” mint a világpolitika problémája.)

HZ, 228. 1979 : 3. 624–644.

Az „Új Történeti Irodalom” rovatban a címben jelzett kérdéssel kapcsolatos legújabb irodalmat tekinti át a szerző.

KELLNER, H.: Disorderly conduct: Braudel's Mediterranean satire. (Rendellenes magatartás: Braudel mediterrán satírja.)

HT, 18. 1979 : 2. 197–222.

F. Braudel: La Méditerranée... c. munkájának szemantikai szempontból való megvizsgálása.

LEPRE, A.: Per la ricomposizione dell'interpretazione marxista delle origini del capitalismo. (A kapitalizmus eredetére vonatkozó marxista magyarázat újrafogalmazásához.)

SSt, t. 20. 1979 : 2. 257–286.

Ellentétek és viták a marxista történeti irodalom teoretikus kérdései fölött.

MALANIMA, P.: Espansione e declino: economia e società tra Cinque e Seicento.

(Fellendülés és hanyatlás: gazdaság és társadalom a XVI–XVII. sz. között.)

SSt, 20. 1979 : 2. 287–316.

A legújabb gazdaságtörténeti irodalom áttekintése, a válság-elmélet elemzése.

MALETTKE, K.: Fragestellungen und Aufgaben der neuen Absolutismus-Forschung in Frankreich und Deutschland. (Az új abszolutizmus-kutatás kérdésfelvetései és feladatai Franciaországban és az NSZK-ban.)

GWU, 30. 1979 : 3. 140–157.

A cikk két kérdéskomplexummal foglalkozik: – az abszolutizmus elmélete és alkotmányos valósága (Verfassungswirklichkeit) az újabb kutatásokban; – abszolút monarchia és nyugat-európai előkép. Jó áttekintést ad e témakörben az utóbbi években megjelent francia és német nyelvű publikációkról.

MARI, G.: Unita della storia e pluralismo storiografico in Cantimori. (A történelem egysége és a pluralizmus a historiográfiában Cantimorinál.)

CM, 17. 1979 : 2.

L. Febvre hatása Cantimorira – vita F. Braudel és az Annales-iskola módszéről.

MULLINS, W.A.: Truth and Ideology: reflections on Mannheim's paradox. (Igazság és ideológia: gondolatok Mannheim paradoxonával kapcsolatban.)

HT, 18. 1979 : 2. 141–154.

A Mannheim, Ideologia és Utopia (N.Y, 1961). c. munkában lefektetett tétel a két fogalom összeegyeztethetlenségéről és szembenállásáról.

SZMOLENSZKIJ, N.I.: Isztoriceszkaja dejsztvitel'noszt' i isztoriceszkoe ponjatie (Történelmi valóság és a történelmi fogalom.)

VI, 1979 : 2. 3–15.

A realitás absztrakciója és az absztrahált valóság kölcsönhatása.

TILLY, R.H.: Zur Frühindustrialisierung (A korai iparosodás kérdéséhez.)

GG, 5. 1979 : 2. 173–175.

A rövid bevezető a „korai iparosítás” és az „ipari forradalom” fogalmát definiálja. A tematikus szám tanulmányainak célja a két fogalom értelmes megkülönböztetésének bemutatása.

Historiográfia

BERINDEI, D.: Locul lui Gh. Șincai în istoriografia românească. (Gh. Șincai helye a román történetírásban.)

RA, 1979 : 2. 139–143.

DEGOEV, V.V.: Burzsuznaja isztoriografija o britanszkaj politike na Kavkaze vo vtoroj treti XIX veka (A polgári történetírás a Kaukázusban folytatott brit politikáról a XIX. sz. második harmadában.)

VI, 1979 : 2. 53–66.

DIAZ, F.: L'eredità del Settecento. (A XVIII. század öröksége.)

RSI, 91. 1979 : 2–3. 527–534.

A XVIII. századi európai történetírás főbb irányvonalai.

FILITOV, A.M.: Szovremennaja burzsuznaja isztoriografija szovetszkaj vneszej politiki.

(A mai polgári történetírás és szovjet külpolitikáról.)

VI, 1979 : 3. 17–31.

Az utóbbi évtizedben megjelent legrepresentatívabb nyugati műveket elemzi a cikk.

KRASZNOBAEV, B.I.: Anatolij Mihajlovics Szaharov. Isztoriograficeszkije zmetki.

(A.M. Szaharov. Historiográfiai feljegyzések.)

ISzSzSzR, 1979 : 3. 113–128.

A középkori orosz kultúra és az egységes orosz állam kialakulásának kutatója, a pedagógus és tudományszervező, a publicista történész életútjára emlékezik az írás. (1923–1978)

MEDUSEVSKAJA, O.M. – PEREZSOGIN, M.A.: „Arheograficeszkij ezsegodnik” –

itogi i perspektivü. („Archeográfiai évkönyv”: eredmények és perspektívák.

VI, 1979 : 2. 42–52.

Az 1967 és 1976 között megjelent 10 kötet tartalmát ismertetik a szerzők.

NAROCNICKIJ, A.L.: Forschungsprobleme der Geschichte der UdSSR. (A Szovjetunió történetének kutatási problémái.)
ZfG, 27. 1979 : 4. 316–339.

RUTTO, G.: L'illuminismo boemo. Bilancio degli studi recenti. (A cseh felvilágosodás. A legújabb tanulmányok mérlege.)
RSI, 91. 1979 : 2–3. 510–526.
A második világháború után felébredt érdeklődés a csehországi felvilágosodás problematikája iránt – historiográfiai áttekintés.

SARLANOV, D.: Deloto na A. Sztambolijszki v isztoriceszkata literatura. (A Sztambolijszki a történeti irodalomban.)
IP, 35. 1979 : 84–107.
Historiográfiai áttekintés.

SEVCOV, V.: Sowjetische Historiker über die kritische Richtung in der russischen Historiographie im ersten Drittel des 19. Jh. (Szovjet történészek az orosz historiográfia kritikai irányzatáról a XIX. század első harmadában.)
JGSLE, 23. 1979 : 2. 69–82.
A kritikai irányzat keletkezése az orosz historiográfiában elválaszthatatlanul összekötődik M.T. Kacsenovszkij ún. szkeptikus iskolájának tevékenységével. Kacsenovszkij (1775–1842) a moszkvai egyetem professzora volt. A szerző áttekinti az e témával kapcsolatos kutatásokat és vélekedéseket.

VAN TAO – FAM SZUAN NAM: Isztoriceszkaja nauka v Szocialiszticeszkjoj Reszpublike V'etnam. (A történettudomány a Vietnámi Szociaista Köztársaságban.)
NNI, 1979 : 3. 169–173.
A társadalomtudomány témái: a vietnámi nemzet története, az államiság története, a kínai hódítás és más népek expanziójának története, a felszabadító harcok és a párt története.

VINOGRADOV, K.B. – EVDOKIMOVA, N.P.: Fric Fiser i ego skola. (Fritz Fischer és iskolája.)
NNI, 1979 : 3. 39–53.

A tanulmány bemutatja a hamburgi iskola baloldali liberális történészeit, a politikailag és tudományosan amorfnak értékelt Fischert és követőit.

VJATKIN, R.V.: Isztoriceszkaja nauka KNR na szovremennom étape. (A történettudomány napjainkban a Kínai Népköztársaságban.)
VI, 1979 : 2. 67–83.
Az uralkodó politikai vonalnak kell megfelelnie az utóbbi két évtized kínai történetírásának.

Munkásmozgalom, a munkásmozgalom ideológiája

BRAVO, G.M.: Una storia del Marxismo, oggi. (Egy marxizmus-történet, ma.)
SSt, 20. 1979 : 2. 317–338.

A marxizmus állítólagos kríziséből eredő kulturális és tudományos fellendülés – az új marxizmus-történet eredeti vonásai.

FIRSZOV, F.I.: Komintern – skola proletarszkogo internacionalizma. (A Komintern a proletár internacionalizmus iskolája.)

NNI, 1979 : 2. 31–51.

A III. Internacionálé történelmének rövid vázlatát adja a szerző, a Komintern megalakulásának 60. évfordulója alkalmából.

KRASZIN, JU. A.: Razvitie Kommunikacskim Internacionalom markszisztko–leninszkoi teorii. (A marxizmus teóriájának továbbfejlesztése a Kommunista Internacionálé által.)

VIKPSZSZ, 1979 : 5. 44–56.

RADCZUN, E.; RADZUN, G.: Wirklichkeitsbewältigung in den Briefen Rosa Luxemburgs aus dem Gefängnis 1915–1918. (A valóság birtokbavétele Rosa Luxemburg börtönből írott leveleiben 1915–1918 között.)

ZfG, 1979 : 2. 99–110.

R. Luxemburg levelei mélyebb betekintést nyújtanak a valóságos életről, társadalomról, természetről, politikáról az emberekről alkotott elképzeléseibe.

RICHTER, H.: Zur Herausbildung der politischen Ökonomie des Sozialismus als Wissenschaft. (A szocializmus politikai gazdaságtanának mint tudománynak a kialakulásához.)

JGSLE, 23. 1979 : 2. 99–112.

SHAW, W.H.: „The handmill gives you the feudal lord”: Marx’s technological determinism. (A kézimalom adta a feudális urat: Marx technológiai determinizmusa.)

HT, 18. 1979 : 2. 155–176.

A vonatkozó Marx-interpretációk újvizsgálata.

Nemzetközi kapcsolatok

BERINDEI, D.: Legaturi si convergente istorice româno-franceze. (A román–francia kapcsolatok és tárgyalások múltjából.)

RI, 1979 : 3. 405–429.

A kapcsolatok áttekintése a XIV. századtól, különös tekintettel az első világháború utáni időkre.

GALL, L.: Die Europäischen Mächte und der Balkan im 19. Jahrhundert. (Az európai hatalmak és a Balkán a XIX. században.)
 HZ, 228. 1979 : 3. 551–571.
 Délkelet-Európa, mint az európai politika problémája.

NAROCNSICKIJ, A.L.: Berlinszkij kongressz, Roszsziya i juzsnie szlavjane. (A Berlini kongresszus, Oroszország, és a dél-szlávok.)
 NNI, 1979 : 2. 72–84.
 Az 1877–78-as orosz-török háborút elhelyezi a balkáni népek történetében, történelmi sorsában.

BOVYKIN, V.I.: The Franco-Russian Alliance. (A francia- orosz szövetség.)
 H, 64. 1979 : 1. 20–35.
 A cikk a francia-orosz kapcsolatok diplomáciai és gazdasági jelentőségét vizsgálja a múlt század végétől az első világháború befejeződéséig. Rámutat arra, hogy a két ország szövetsége milyen hatalmi erőváltozást jelenthetett volna Európában a bismarcki Németországgal szemben, illetve, hogy a szövetség fennállása ténylegesen milyen politikai lépésekben realizálódott az első világháború idején.

LAVROV, Sz.V.: Politika Anglii na Kavkaze i v Szrednej Azii v 1917–1921 godah. (Az angolok kaukázusi és közép-ázsiai politikája 1917–21-ben.)
 VI, 1979 : 5. 78 : 92.
 Az újonnan napvilágra került dokumentumok alapján részletesen nyomonkövethető az angol intervenció a Kaukázusban és Turkesztánban.

SZOKOLOV, V.V.: Sztanovlenie szovetszko-avsztrijszkij otnosenij. (A szovjet és az osztrák kapcsolatok kialakulása.)
 NNI, 1979 : 3. 22–39.
 Az 1917 és 1924 közötti diplomáciai fejlemények története.

BIHL, W.: Österreich im Kräftefeld der Kleinen Entente. (Ausztria a Kisantant erőterében.)
 ÖO, 1979 : 2. 125–137.
 A szerző nem tartja kielégítőnek azokat az eddigi kutatásokat, amelyek a Kisantant és Ausztria kapcsolatával foglalkoztak, tanulmányát ezért hiánypótlónak szánja. Elemzi a Kisantant létrejöttének körülményeit, a Kisantant országok helyzetét és törekvéseit, valamint Ausztriával kapcsolatos magatartásukat. Vizsgálata a Kisantant megalakulásától 1938 novemberéig terjed. A megjegyzésekben utal ORMOS M. egyik tanulmányára (Le problème de la sécurité et l'Anschluss).

MANIA, A.: Wymiana handlowa radziecko-niemecka w latach 1933–1938. (A szovjet-német árucseré 1933–1938 között.)
 SH, 22. 1979 : 2. 247–262.
 A berlini lengyel nagykövetség kereskedelmi tanácsosainak jelentése alapján fel dolgozott a anyag. A Szovjetunióval való kereskedelmi forgalom Hitler hatalomra-

jutása után nem követte azonnal a politikai kapcsolatok lazulását. A németek a szovjet importot csak 1936-ban csökkentették drasztikusan, az exportot pedig csak 1938-ban. A politikai kapcsolatok megváltozásán kívül (és ide tartozik a spanyol polgárháborúban elfoglalt ellentétes álláspont is) gazdasági okai is voltak a változásnak: A Szovjetunió már nem kényszerült rá a mindenáron való exportra, a német belső piac pedig több hazai árut vett fel, ugyanakkor a német külkereskedelem mindinkább az angolszászok felé fordult.

DESZJATSKOV, Sz.G.: Uajtholl i mjunhenszkaja politika. (Whitehall és a müncheni politika.)

NNI, 1979 : 3. 127–141.

Az angol levéltárakban kutatható dokumentumokkal egészíti ki a britt diplomácia történetét.

RUBIN, B.: Anglo-American Relations in Saudi-Arabia, 1941–45. (Angol-amerikai kapcsolatok Szaud-Arábiában 1941–45.)

JCH, 14. 1979 : 2. 253–267.

A szerző azt tárgyalja cikkében, hogy az olajért folytatott harcban, a hagyományos angol befolyást hogyan váltotta fel 1943-ra az amerikai.

BOUCHE, D.: Le retour de l'Afrique occidentale française dans la lutte contre l'ennemie aux côtés des Alliés. (Francia Nyugat-Afrika visszatérése a Szövetségesek oldalára az ellenséggel folytatott harcban.)

RHDGM, 29. 1979 : 2. 41–68.

A cikk Nyugat-Afrika külpolitikájának változásait elemzi a szövetségesek 1942-es Észak-Afrikában történt partra-szállása után.

KOBLJAKOV, I.K.: Voproszju vnesnej politiki SzSzsZR i mezsdunarodnuh odnosenij v godü vtoroj mirovoj vojnü. (A szovjet külpolitika és a nemzetközi kapcsolatok a második világháború alatt.)

NNI, 1979 : 3. 158–168.

A 12 kötetre tervezett Második világháború története megjelent 6., 7., 8. kötetiben az antihitlerista koalíció kialakításának történetét ismerteti a szerző.

VINOGRADOV, A.: Pravda o tom, kak Italija vüsla iz vtoroj mirovoj vojnü. (Az igazság arról, hogyan lépett ki Olaszország a második világháborúból.)

VI, 1979 : 5. 121–130.

főleg olasz szerzők művei alapján új részleteket közöl a háború utolsó eseményeiről.

STEINIGER, R.: Reform und Realität. Ruhrfrage und Sozialisierung in der anglo-amerikanischen Deutschlandspolitik 1947/48. (Reform és realitás. A Ruhr-kérdés és a szocializálás kérdése az angol-amerikai Németország-politikában 1947–48.)

VZ, 27. 1979 : 2. 167–241.

Anglia Németországgal kapcsolatos politikáját biztonsági szükségletei szabták

meg. Olyan politikai (parlamentari szisztéma) és gazdasági rendszert akartak Németországban megvalósítani, ami lehetetlenné tette volna további diktatúrák keletkezését. Az USA Európa gazdasági felfejlesztését illető koncepciójában megkülönböztetett szerepet játszott a Ruhr-vidék. Ezért is vonakodtak a szocializációs kísérletektől.

Egyetemes történelem

VERLINDEN, Ch.: Ist mittelalterliche Sklaverei ein bedeutsamer demographischer Faktor gewesen? (Lényeges demográfiai faktor volt-e a középkori rabszolgáság?) VSW, 66. 1979 : 2. 153–174.

A német, velencei, arab, spanyol és orosz rabszolgakereskedelmet vizsgálja a 8. és 15. század közötti időszakban. A rabszolgák egy jelentős része nem keresztény vallású volt. A szerző szerint a rabszolgáságnak egyes vidékeken fontos társadalmi-gazdasági szerepe volt.

HARTMANN, W.: Neue Texte zur bischöflichen Reformgesetzgebung aus den Jahren 829/31. Vier Diözesansynoden Halitgars von Cambrai. (829–831-es évekből származó új szövegek a püspöki reformtörvényhozáshoz. Cambrai-i Halitgar négy egyházmegyei zsinata.) DAEM, 35. 1979 : 2. 368–394.

A későkaroling-korban, Nagy Károly és Jámbor Lajos időszakában az egyház alapvető reformjára törekedtek. A szerző ehhez a témakörhöz talált eddig figyelmen kívül hagyott szövegeket a Bibliothèque Nationale-ban.

HIESTAND, R.: Chronologisches zur Geschichte des Königreiches Jerusalem im 12. Jahrhundert. (A jeruzsálemi királyság XII. századi történetének kronológiájához.) DAEM, 35. 1979 : 2. 542–555.

RADDING, Ch.: Superstition to Science: Nature, Fortune and the Passing of the Medieval Ordeal. (A babonától a tudományig: természet, szerencse és a középkori istenítéletek eltűnése.)

AHR, 84. 1979 : 4. 84. 945–969.

A szerző a középkori istenítéletek hátterét igyekszik feltárni. Cikkében arra a következtetésre jut, hogy az istenítéletek intézménye nem a dogmatikus bírósági rendszereken alapult, hanem a kor fejletlen természettudományos világnézetével függött össze.

LEMARCHAND, G.: L'Église, appareil idéologique d'État. (Az egyház, mint állami ideológiai szerv.)

AHRF, 51. 1979 : avr.–juin. 250–279.

A 18. sz.-ban az Egyház fékezi a burzsoázia fejlődését indirekt módon az arisztokráciához való erős kötődésével, direkt módon pedig azzal, hogy továbbra is elftéli a kamatos kölcsönöket. Az egyház a feudális társadalomhoz és az abszolút monarchiához kötődik, mivel 1789-ben mindkettő megbukik, az egyháznak

szükségszerűen mind szervezetében mind gazdasági és társadalmi alapjaiban át kell alakulnia.

DUMKE, R.H.: Anglo-deutscher Handel und Frühindustrialisierung in Deutschland 1822 – 1865. (Az angol-német kereskedelem és a németországi korai iparosítás 1822–1865.)

GG, 5. 1979 : 2. 175–201.

A német-angol kereskedelemben Poroszország a közvetítő szerepét játszotta a gazdaságilag izolált német államok és Anglia között. A vasútépítések után Anglia elveszíti jelentős szerepét a német iparosításban.

GÖLLNER, E.: Fragen der siebenbürgischen Revolution von 1848–1849 in der Frankfurter Nationalversammlung. (Az 1848–1849-es erdélyi forradalom kérdései a frankfurti nemzetgyűlésben.)

FVL, 22. 1979 : 2. 51–60.

Az 1848-as német és erdélyi forradalom közötti kapcsolatok kutatása szemtanúk beszámolóí és a nemzetgyűlésbe delegáltak emlékiratai alapján. Pázmány Dénes magyar meghatalmazott és Ion Miorescu román delegált emlékiratai és beszámolóí.

HALFIN, N.A.: Vtoraja anglo-afganskaja vojna. (A második angol-afgán háború.)

VI, 1979 : 3. 117–130.

Az 1878–1880-ban lejátódott esemény tipikus gyarmati háború volt.

HEADRICK, D.R.: The Tools of Imperialism: Technology and the Expansion of European Colonial Empires in the Nineteenth Century. (Az imperializmus eszközei: az európai gyarmattartó hatalmak technológiája és expanziója a 19. században.)

JMH, 51. 1979 : 2. 231–263.

A szerző arról ír, hogy az európai ipari technológia ereje mennyire megkönnyítette az európai behatolást Ázsiába és Afrikába. A gőzhajó, a gyorstűzelésű puská és nem utolsósorban a kinin használatának hatását elemzi.

FISCHER, W.: Die Weltwirtschaft im 20. Jahrhundert. Beharrung und Wandel. (A világgazdaság a XX. században. Állandóság és változás.)

HZ, 229. 1979 : 1. 54–84.

A világgazdaság legfontosabb strukturális jegyei az első világháború előtt, a két világháború között és a II. világháború után; trendek és ciklusok a világgazdasági fejlődésben; a fejlődő országok helyzete a világgazdaságban; következtetések a történettudomány és a gazdaságpolitikai gyakorlat számára.

AGERON, CH. R.: Les populations du Maghreb face a la propagande allemande.

(A Maghreb népsége a német propagandával szemben.)

RHDGM, 29. 19. 9 : 2. 1–39.

Az arab nacionalisták és a nációk kapcsolata. Németország propagandája a rádióban és az egyes kiadványokban a Maghreb országokban.

Kelet-Európa

- KOSZMAN, M.: Évolucija jazücesztva v Pribaltike. (A pogányság evolúciója a Baltikumon.)
VI, 1979 : 5. 30–44.
A lengyel szerző a balti népek vallásos világnézetének változását vizsgálja a politeizmustól a kultikus szkepticizmusig.
- HRISZTOV, Hr.: Makedonizm' kato politiceszka koncepcija v kraja na XIX i nacsaloto na XX v. (A makedonizmus mint politikai koncepció a 19. és a 20. század fordulóján.)
IP, 1979 : 3. 23–41.
A 19. század végén az ún. makedón kérdés keretében kiéleződik a szerb-makedón viszony. A cikk Novaković macedón koncepcióját tárgyalja.
- VILINBACHOV, V.: Die Ostslawen im 10.–11. Jh. Eine sozialpsychologische Studie. (A keleti szlávok a X–XI. században. Szociálpszichológiai tanulmány.)
JGSLE, 23. 1979 : 2. 47–68.
A keleti szlávok településterületének magja a X. sz.-ban a Dnyeper és a Volhova folyók mentén volt. A szerző vizsgálja a népességnövekedést, a szexuális tabukat, a társadalmi kapcsolatok differenciáltságát, a keleti szlávok világképét, gondolkodásuk struktúráját, életmódját, stb.
- KOSSMANN, O.: Bauernfreiheit im mittelalterlichen Böhmen und Polen. (Paraszti szabadság a középkori Csehországban és Lengyelországban.)
ZO, 28. 1979 : 2. 193–238.
A német, lengyel és cseh-szlávok történészek a szabad parasztság X–XII. századi történetére vonatkozó nézeteinek összevetése. A tanulmány első fejezetében W. Fritze nyugat-német történész nézeteivel vitatkozik, valamint a cseh kutatás *communis opinio*-elvével. A második rész összehasonlító szintézis a középkori Lengyelország és Csehország társadalomtörténetéről, a paraszti szabadság szempontjából.
- MOSZKALENKO, E.A.: Nacional'naja bor'ba csehov v 60-e godü XIX v. v ruszskoj dorevolucionnoj literature. (A XIX. sz. 60-as éveinek cseh nemzeti küzdelmei a forradalom előtti orosz irodalomban.)
VMU, 1979 : 2. 51–62.
A szerző kitűnő orosz folyóiratok (pl. Szovremennyyk) és nagy orosz gondolkodók (Csernisevskij) témával kapcsolatos írásait gyűjtötte össze.
- DEAC, A. – SPATATELU, I.: Prabusirea imperiului austro-ungar. (Az osztrák-magyar impérium szétesése.)
RI, 1979 : 3. 449–481.
A Monarchia széthullása után létrejött nemzetállamok kialakulásának ismertetése.

Anglia

- JOHN, E.:** Edward the Confessor and the Norman succession. (Hitvalló Edward és a normann trónutódlás.)
EHR, 94. 1979 : ápr. 241–267.
Erőviszonyok az angol-szász uralkodóosztályon belül – a viking támadások okozta krízis-helyzet megoldása Hódító Vilmos trónra kerülésével – XI. századi angol elbeszélő források alapján.
- LOYN, H.R.:** Anglo-Saxon England: Reflections and Insights. (Angol-szász Anglia: gondolatok és észrevételek.)
H, 64. 1979 : 2. 171–181.
A szerző az újonnan feltárt régészeti leletek és a jelenkori angol-szász kutatások kapcsolatára világít rá. Külön foglalkozik a királyságot, az egyház reformot és a pénzügyeket érintő kutatásokkal.
- McKENNA, J.W.:** The myth of parliamentary sovereignty in late medieval England. (A parlamenti szuverenitás mítosza a későközépkori Angliában.)
EHR, 372. 1979 : jul. 481–506.
Az alkotmányosság doktrínája és érvényesülése a gyakorlatban a XIV–XV. századi Angliában.
- THOMSON, J.A.F.:** John de la Pole, Duke of Suffolk. (J. de la Pole, Suffolk hercege.)
Sp, 54. 1979 : 3. 528–542.
Suffolk hercege (1442–1492) távolmaradása az udvartól, helyi közéleti szereplése, bírósági tevékenysége.
- MIKLOVICH, J.:** The significance of the royal sign manual in early Tudor legislative procedure. (A királyi kézjegy jelentősége a korai Tudor-korszak törvényhozásában.)
BIHR, 52. 1979: máj. 23–26.
Egységes törvényhozási rendszer kialakítása Angliában a XVI. sz. elején. A király és a parlament törvényhozási hatóköre közti válaszvonal.
- McCONICA, J.:** Humanism and Aristotle in Tudor Oxford. (Humanizmus és Aristoteles a Tudor-korszakbeli Oxfordban.)
EHR, 94. 1979: ápr. 291–317.
XVI. századi egyetemi oktatás Angliában – a könyvtárak humanista könyvanyaga.
- LAKE, P.:** Matthew Hutton – a Puritan Bishop? (Matthew Hutton – puritán püspök?)
H. 64, 1979 : 2. 182–204.
A szerző Matthew Hutton püspök életútjának nyomkövetésén keresztül mutatja be a 16. sz. végi Angliában a protestantizmust.

- CRUCKSHANKS, E. – FERRIS, J. – HAYTON, D.: The house of commons vote on the transfer of the crown, 5 February 1689. (Az alsóház 1689. február 5-i szavazása a korona átruházásáról.)
BIHR, 52. 1979: máj. 37–47.
II. Jakab trónfosztása és Orániai Vilmos trónrajuttatása körüli parlamenti viták – a szavazati arányok megoszlása az alsóházban.
- GOLDSMITH, M.M.: Faction Detected: Ideological Consequences of Robert Walpole's Decline and Fall. (Leleplezett klikk: Robert Walpole hanyatlásának és bukásának ideológiai következményei.)
H., 64. 1979 : 1. 1–19.
A cikk Robert Walpole, az angol parlamenti alsóház vezetőjének politikai életútját követi nyomon 1735 és 42 között.
- VENTURI, F.: Le avventure del generale Henry Loyd. (H. Loyd tábornok kalandjai.)
RSI, 91. 1979 : 2–3. 369–433.
A 7 éves háború walesi származású hadvezérének élete, katonai pályafutása, hadtudományi munkái, kapcsolatai Pietro Verrivel.
- EMSEY, C.: The Home Office and its sources of information and investigation, 1791–1801. (A belügyminisztérium és hírszerzési és nyomozási forrásai. 1791–1801.)
EHR, 372. 1979: júl.
A Home Office szervezete, személyzete, tájékoztatói bázisai, felhasznált ügensei, ezek beszerzése, honorálása.
- BOYLE, T.: The Liberal Imperialists. (A liberális imperialisták. 1892–1906.)
BIHR, 52. 1979: máj. 48–82.
A liberális párton belüli szakadás Anglia kolonizációs politikája miatt – a szembenálló álláspontok ideológiai alátámasztása – a szavazatok megoszlása alapján a képviselők társadalmi összetétele, életkoruk szerinti helyezkedése.

Bulgária

- PRIMOV, B.: V'zsztanovjaveneto i ukrepvaneto na b'lgerszkata d'rzsava i Szrednevekovna Evropa (Kraja na XII – nacsato ha XIII. v. (A bolgár állam helyreállítása és megerősödése és a középkori Európa.)
IP, 35. 1979 : 3. –23.
- MECSEV, K.: Oszvoboditel'naja barba bolgarszkogo naroda v konce XII – nacsale XIII v. (A bolgár nép felszabadító harca a XII. sz. végén és a XIII. század elején.)
SzSz, 1979 : 2. 35–48.
Bulgária 1018-ban elvesztett függetlenségét 1185 – 87 között állította helyre, a kialakult helyzetbe Bizánc nem tudott belenyugodni. A Bizánc elleni harcokban a feltételezések szerint a valachok is résztvettek. A „vlahi” terminus elemzéséhez nyújt érdekes adalékot a szerző a korabeli források elemzésével.

MAKROVA, Z. SZTATELOVA, El: Ucsreditelnoto sz"branie v T"rnovo. (Alkotmányozó nemzetgyűlés T"rnóvóban.)

IP, 35. 1979 : 3. 41–62.

1879-ben hirdették ki T"rnóvóban a bolgár polgári alkotmányt. A cikk a nemzetgyűlés összehívásának körülményeit, és összetételének alakulását elemzi.

OGNJANOV, L.: Antivoennata dejnoszt na Alekszand'r Sztambolijszki. (A Sztambolijszki antimilitarista tevékenysége.)

IP, 35. 1979 : 2. 22–41.

A Sztambolijszki háborúellenes tevékenysége az I. világháború idején.

Resenie na Politbjuro na BKP i Posztjojanoto priszustivie na BZNSZ za csesztvuvane na 100-godusninata ot rozsenieto na Alekszand'r Sztambolijszki. (A BKP Központi Bizottsága Politikai Bizottsága és a Bolgár Népi Földműves Szövetség határozata Alaksandar Sztambolijski születésének 100 éves évfordulója alkalmából.)
IP, 35. 1979 : 2. 3–7.

A határozat tézsei.

TISEV, D.: Otnosenieto na Alekszand'r Sztambolijszki k'm B'lgarszkata Komunisticseszka partija. (Aleksandar Sztambolijszki és a BKP kapcsolata.)

IP, 35. 1979 : 2. 7–22.

A Sztambolijski a Bolgár Népi Földműves Szövetség vezető alakja. A BKP-hez való viszonya ellentmondásos, egyik oldalról a BKP és a BNFSZ egyesülését támogatja, a másik oldalról pedig támadja a BKP vezetett forradalmi mozgalmat (1919–1923). A cikk ezen ellentmondás gyökereit elemzi.

Csehszlovákia

BAKALA, J.: Ketnické skladbě rané buržoázie v českých zemích. Názory a náměty. (Adalék a korai burzsoázia etnikai összetételéhez a cseh országrészekben. Nézetek és feltevések.)

SSb, 77. 1979 : 2. 81–99.

Azokat az okokat vizsgálja, amelyek a cseh tartományokban elsősorban a német ipari burzsoázia kialakulásához és megerősödéséhez vezettek. A munkaerő-piac és a tőkefelhalmozás kérdését az észak-csehországi állapotok alapján elemzi a 18. sz. közepétől a század végéig.

FIRSZOV, E.F.: Csehoszlovackaja nacional'no-demokraticheskaja partija v period politicheskogo krizisza 1925–26 gg. (A Csehszlovák Nemzeti-demokrata párt az 1925–26-os politikai válság idején.)

VMU, 1979 : 3. 30–42.

A párt nemzeti és szociális demagógiával hatott ugyan a kispolgári rétegekre is, de valójában a nagyipari burzsoázia érdekvédelmét vállalta.

Franciaország

- GOLDEN, R.M.:** Religious Extremism in the Mid-Seventeenth Century: the Parisian Illuminés. (Vallási extrémizmus a 17. század közepén: a párizsi illuminátusok.) ESR, 9. 1979 : 2. 195–210.
A párizsi illuminátusok két legjelentősebb egyéniségének életét, tevékenységét, műveit mutatja be a cikk.
- SCHAEPER, T.J.:** The Creation of the French Council of Commerce in 1700. (A francia Kereskedelmi Tanács létrehozása 1700-ban.) ESR, 9. 1979 : 3. 313–330.
A cikk azt igyekszik bizonyítani, hogy a Kereskedelmi Tanács nem előzmény nélkül jött létre, hanem Colbert és Louvois elképzeléseit valósították meg. A tanács létrehozását a történészek jelentőségének megfelelően XIV. Lajos kormánya felvilágosult reformjaként jegyzi fel.
- TACKETT, T.:** L'histoire sociales du clergé diocésain dans la France du XVIIIe siècle. (Az egyházmegyei papság társadalomtörténete a XVIII. sz.-i Franciaországban.) RHMC, 27. 1979 : 2. 198–234.
A XVIII. sz.-ban a távolság a papság egyes rétegei között tovább mélyül. Az új papok nagyrészt a parasztság köréből származnak. A cikket részletesen térképek és statisztikai táblázatok egészítik ki.
- MICHEL, M.-J.:** Clergé et pastorale jansénistes a Páris (1669–1730). (Janzenista papság és pásztorlevél Párizsban.) RHMC, 27. 1979 : 2. 177–197.
Az egyes janzenista parókiák és a bennük folyó élet bemutatása, a fő vezetők jellemzése, a janzenizmus kapcsolata a protestantizmussal.
- TORJUSSEN, S.:** Saint-Just et ses biographes. Mécanique d'un mythe. (Saint-Just és életrajzírói. Egy mítosz mechanizmusa.) AHRF, 51. 1979. avr.–jún. 234–249.
Az egyes életrajzírók elemzéseit elsősorban társadalmi hovatartozásuk szabta meg. Saint-Just alakját általában végletesen ábrázolják, hősként vagy szörnyként.
- HESSE, Ph.-J.:** Géographie coutumière et révoltes paysannes en 1789. (A szokások földrajza és a parasztfelkelések 1789-ben.) AHRF, 51. 1979: avr.–juin. 280–300.
A parasztfelkelések jellegét elsősorban a különböző, vidékenként eltérő földhasználati jogok és szokások határozták meg.
- PHILLIPS, R.:** Le divorce en France à la fin du XVIIIe siècle. (A válás Franciaországban a XVIII. sz. végén.) AESC, 34. 1979 : 2. 385–398.
Franciaország 1792-től törvénybe iktatta a válást. A cikk elemzi a válás társadalmi és demográfiai következményeit.

HOLZAPFEL, K.: Revolution und Ausgleich. Zu einigen Aspekten der Julirevolution von 1830 in Frankreich. (Forradalom és kiegyezés. Az 1830-as francia júliusi forradalom néhány aspektusához.)

ZG, 1979 : 2. 111–125.

A júliusi forradalom Franciaországon kívüli eredményei, a Szentszövetség államainak magatartása, a forradalmi Franciaország és a Szentszövetség államainak kiegyezése a francia és az európai népmozgalom kárára.

SEWELL, W.H.: Corporations Républicaines: The Revolutionary Idiom of Parisian Workers in 1848. (A republikánusok testületei: a párizsi munkások forradalmi megnyilvánulása.)

CSSH, 21. 1979 : 2. 195–203.

A régi (1848 előtti) és a 48-as események alatt újonnan létrejött munkásszervezeteket hasonlítja össze a szerző, kiemelve, hogy az utóbbiakban a munkások és nem a mesterek játszották a vezető szerepet. Hangsúlyozza a szocialista eszmék hatását ezekre a szervezetekre.

KADDACHE, M.: L'opinion politique musulmane en Algérie et l'administratin française (1939–1942). (A muzulmán politikai közvélemény Algériában és a francia közigazgatás (1939–1942).)

RDGM, 29. 1979 : 2. 95–115.

A franciák élesen visszaszorítanak minden olyan elemet, amely függetlenségi törekvésekkel lépett fel. A nagy többség, köztük a társadalmi elit, végig hú marad a franciákhoz, az 1940-es vereség ellenére is.

COQUERY-VIDROVITCH, C.: Vichy et l'industrialisation aux colonies. (Vichy és az iparosítás a gyarmatokon.)

RDGM, 29. 1979 : 2. 69–94.

A Monnet terv végrehajtása és az egyes iparágak fejlődése a különböző észak és nyugat-afrikai országokban 1942-től. De Gaulle voltaképpen folytatja a Vichy-kormány iparosítási politikáját.

Lengyelország

KOWMIANSKI, H.: Król Bolesław II i biskup krakowski Stanisław. Dwie tradycje ustrojowe: jedynowładzca i patrymonialna. (II. Boleszló király és Szaniszló krakkói püspök. Két kormányzati tendencia: autokratikus és patrimonialis.)

SH, 22. 1979 : 2. 165–197.

II. Boleszló király és Szaniszló krakkói püspök között 1079-ben konfliktus tört ki, mely a püspök kivégzésével fejeződött be. A későbbi középkori lengyel történetírás és egyéb források alapján elemzi a lengyel uralkodási forma alakulását.

DAROWSKI, R.: Gorgonius Ageison SJ (1604–1665), Professor an der Wilnaer Akademie. (Gorgonius Ageison SJ, 1604–1665, a vilnai akadémia professzora.)

ZO, 28. 1979 : 2. 256–269.

A lengyel jezsuita szerző forrásanyagra támaszkodva mutatja be Gorgonius Ageison életútját és tudományos tevékenységét. Ageison a filozófia, a teológia és a kánonjog professzora volt. A szerző áttekinti G.A. filozófiai és egyházi hagyatékát, röviden jellemzi nézeteit.

FUCHS, K.: Zur Rolle des schlesischen Judentums bei der wirtschaftlichen Entwicklung Oberschlesiens. (A sziléziai zsidóságnak Felső-Szilézia gazdasági fejlődésében játszott szerepéhez.)

ZO, 28. 1979 : 2. 270–283.

Felső-Szilézia gazdasági fejlődését az 1813/14-es szabadságharc után 2 tényező jellemezte: liberalizmus és a Stein-Hardenberg-féle reformok. Ehhez járult a zsidóság emancipációs folyamata, amely lehetővé tette Felső-Szilézia iparosítási folyamatában játszott jelentős szerepüket.

ORŁOWICZ, M.: Pamiętniki.. Fragment z lat 1908–1909. Opracowali Wiesław Bienkowski i Jan Hulewicz. (Emlékiratok. Részlet 1908–1909-ből. Feldolgozta W. Bienkowski és J. Hulewicz)

SH, 22. 1979 : 2. 295–333.

Az emlékiratok záró közleménye a haladó krakkói egyetemi ifjúság századeleji életét, mozgalmait mutatja be.

NAZAREWICZ, R.: Z dziejów walki o kształt państwowości polskiej. Ofensywa antykomunistyczna prawicowego podziemia, 1943–1944. (A lengyel államformáért vívott harc történetéből. A jobboldali földalatti mozgalom antikomunista offenzívája, 1943–1944.)

PW, 22. 1979 : 2. 73–102.

A földesúri-burzoá lengyel politikusok, a polgári pártok, a londoni emigránskormány nem volt hajlandó együttműködni a Lengyel Munkáspárttal az ország felszabadításában. A politikai csatározásokon kívül fegyveres akciókra is sor került, 1943 tavaszától 1944 nyaráig mintegy 550 pártaktivista, Népi Gárda-tag vagy Népi Hadsereg-tag vesztette életét jobboldali provokátorokkal vívott harcban.

Németország

MORAW, P.: Kaiser Karl IV. im deutschen Spätmittelalter. (IV. Károly császár a német későközépkorban.)

HZ, 229. 1979 : 1. 1–24.

IV. Károly halálának 600. évfordulója (1978) alkalmából a szerző megkísérli meghatározni a császár történelmi helyét a német későközépkorban: az udvari-és közigazgatástörténet; a tér és térérzékelés-történet; a királyság társadalmi bázisának története; és az összbirodalomban érdekelt erők konstellációjának története szempontjából.

- BOOCKMANN, H.:** Zu den Wirkungen der „Reform Kaiser Siegmunds“. (A „Zsigmond császár reformja” hatásaihoz.)
DAEM, 35. 1979 : 2. 514–541.
Az 1439-ben „Zsigmond császár reformja” (Reformatio Sigismundi) címmel keletkezett irat a birodalom és az egyház reformját követelte.
Az irat keletkezési körülményei, elemzése és hatásai a korban.
- ALTHOFF, G.:** Studien zur habsburgischen Merowingersage. (Tanulmányok a Habsburgok Meroving-mondájához.)
MIŐG, 1979 : 1–2. 71–100.
A Habsburgok eredet-elmélete. A XVI. században alakult ki I. Miksa császár uralkodása idején. A Habsburgok őseinek a Merovingokat tekintették. A monda keletkezésének, elterjesztésének ideológiai funkciója.
- KÖNIG, G.:** Peter Lambeck (1628–80), Bibliothekar Kaiser Leopolds I. (Peter Lambeck (1628–1680), I. Lipót császár könyvtárosa.)
MIŐG, 1979 : 1–2. 121–166.
Lambeck élete, tudományos tevékenysége és jelentősége.
- SPREE, R.:** Veränderungen der Muster zyklischen Wachstums der deutschen Wirtschaft von der Früh-zur Hochindustrialisierung. (A ciklikus növekedés modelljének változásai a német gazdaságban, a korai és a kiteljesedett iparosítás közötti időszakban.)
GG, 5. 1979 : 2. 228–251.
A növekedési ciklusok lefolyási formáinak változását vizsgálja a 19. sz.-i Németországban, három perióduson keresztül: korai szakasz (1821–1848), Take-Off periodus (1848–1879) és a kiteljesedett iparosodás kora (1879–1912).
- FREMDLING, R.:** Modernisierung und Wachstum der Schwerindustrie in Deutschland, 1830–1860. (Modernizáció és a német nehézipar növekedése 1830 és 1860 között.)
GG, 5. 1979 : 2. 201–228.
A németországi iparosítás határokat átlépő tendenciáit vizsgálja. Ennek fényében a Rajna-Vesztfália-i és az északfrancia–belga iparosodás egymás kiegészítéseként is értelmezhető. A modernizációs folyamatban így a „külföld” endogén faktornak is felfogható.
- BERMANN, K.:** Zur politischen Haltung der gemässigten Liberalen am Vorabend und in der deutschen Märzrevolution 1848. (A mérsékelt liberálisok politikai magatartásához az 1848-as forradalom előestéjén és a forradalomban Németországban.)
ZfG, 1979 : 3. 209–225.
- NOLTE, E.:** Deutscher Scheinkonstitutionalismus? (Német látszatalokmányosság?)
HZ, 228. 1979 : 3. 529–550.
Az utóbbi években a német történettudományban ismét gyakran használják a

„pszeudo-konstitucionalizmus” terminust, a Bismarck-birodalom alkotmányos állapotának jellemzésére. A szerző e fogalom tartalmát, használhatóságát vizsgálja, valamint azt, hogy mit jelent ennek jelenlegi feltűnése.

ESPOSITO, A.: La valutazione dell'opera di Bismarck nella Germania nazionalsocialista attraverso l'esame della storiografia e della pubblicistica. (Parte seconda.) Bismarck munkásságának értékelése a nemzetiszocialista Németországban a historiográfia és a publicisztika vizsgálatán keresztül. 2. r. SCo. 10. 1979 : 2. 297–322.

Változó irányzatok Bismarck szellemi és ideológiai örökségének értékelésében az 1935–45 közötti korszak német újságírásában.

WEISSBECKER, M. – GOTTWALD, H.: Zur Rolle der Führer bürgerlicher Parteien. Biographische Aspekte in der Geschichte der politischen Parteien des deutschen Imperialismus von der Jahrhundertwende bis 1945. (A polgári pártok vezetőinek szerepéhez. Életrajzi aspektusok a német imperializmus politikai pártjainak történetében, a századfordulótól 1945-ig.) ZG, 27. 1979 : 4. 299–315.

A polgári vezetőkben visszatükröződnek az imperializmus alapvető céljai és struktúrái. Az életrajzok, életrajzi-monografikus ábrázolások hozzájárulnak a marxista–leninista történelemkép kiszélesítéséhez.

AHRENS, G.: Hanseatische Kaufmannschaft und Wissenschaftsförderung. Vorgeschichte, Gründung und Anfänge der „Hamburgischen Wissenschaftlichen Stiftung” von 1907. (A Hanza-kereskedők és a tudomány pártolása. A „Hamburgi Tudományos Alapítvány” előtörténete, alapítása és kezdetei 1907-ben.) VWS, 66. 1979 : 2. 216–231.

Elsősorban Werner von Melle szenátor működésén keresztül mutatja be a hamburgi polgárság tudományos kutatást finanszírozó tevékenységét.

MASINI, F.: Il mito della tecnica nei prodromi del nazismo. (A technika mítosza a náciizmus előjelei között.)

CM, 17. 1979 : 2. 99–104.

A nyugatnémet és olasz historiográfiában Weimar 1919–32 közötti éveiről kialakított szemlélet felülvizsgálata – az ipari társadalom újrastrukturálódása – a technikának a hatalom eszközeként való ideológiai meghatározása.

BROWDER, C.G.: Die Anfänge des SD. Dokumente aus der Organisationsgeschichte des Sicherheitsdienstes des Reichsführer SS. (A Biztonsági Szolgálat kialakulása és korai működése. Dokumentumok a Reichsführer SS titkosszolgálatának szervezettörténetéről.)

VZ, 27. 1979 : 2. 299–324.

A hesseni levéltár segítségével összeállított amerikai dokumentáció pontosabb képet rajzol az Sd (Sicherheitsdienst) korai működéséről, feladatokról. A dokumentumok a számításhavehető egyházi, monarchista, nemzetiszocialista és marxista ellenzék megfigyeléséről, és az ellenzéki csoportokkal kapcsolatos náci álláspontokról rajzolnak hitelesebb képet.

- KATEF, M.K.:** Hitlerjugend und Schule im Dritten Reich. (Hitlerjugend és iskola a Harmadik Birodalomban.)
 HZ, 228. 1979 : 3. 572–623.
 A tanárok politikai magatartása Németországban 1933 után, a náci Tanári Szövetség funkciója.
- ARTAUD, D.:** Die Hintergründe der Ruhrbesetzung. Das Problem der interalliierten Schulden. (A Ruhr-vidék megszállásának következményei. A német adósságok szövetségek közötti elosztásának kérdései.)
 VZ, 27. 1979 : 2. 241–260.
 A német adósságok behajtásánál, a szövetségeseknek különböző egymással ellentétes érdekeik voltak. Ezeknek pénzügyi és gazdasági háttérébe nyújt betekintést Artaud cikke, megvilágítván a szövetségesek egymasközi viszályai és a Ruhr-vidék megszállásának összefüggéseit.
- (DROBISCH) DROBIS, K.:** Antifasisztszkaja gruppa „Belaja roza”. (A „Fehér rózsza” antifasiszta csoport.)
 NNI, 1979 : 3. 91–107.
 Az 1943 február 19-i müncheni eseményekkel kapcsolatos új kutatási eredményeiről számol be az NDK történésze.
- CONWAY, S.J.:** Frühe Augenzeugenberichte aus Auschwitz. Glaubwürdigkeit und Wirkungsgeschichte. (Korai beszámolók Auschwitz-ról. Szavahihetőség és hatástörténet.)
 VZ, 27. 1979 : 2. 260–284.
 A cikk arra a kérdésre keres választ, miért fogadták hitetlenkedve a haláltáborokról szóló jelentéseket. Az egyik első jelentést az ún. WRB-jelentés keletkezését, tartalmát és az általa kiváltott reakciókat elemzi.
- SCHUMANN, W.:** Die wirtschaftliche Überlebensstrategie des deutschen Imperialismus in der Endphase des zweiten Weltkrieges. (A német imperializmus gazdaságpolitikai túlélés-stratégiája a második világháború befejező szakaszában.)
 ZfG, 27. 1979 : 6. 499–513.
 A gazdasági – és különösen a külgazdasági – kérdések a fasiszta német állam háború utáni tervezéseinek legfontosabb részét jelentették. A szerző részletesen mutatja be azokat az intézkedéseket, amelyeket 1944 tavaszától kezdve készítettek elő és amely gazdasági vonatkozásban a túlélési stratégia része volt.
- BROSZAT, M.:** „Holocaust” und die Geshichtswissenschaft. (A „Holocaust” és a történelemtudomány.)
 VZ, 27. 1979 : 2. 285–298.
 A film bemutatása a német történészek számára „fekete péntek”-sorozatát jelentette. 15 millió nyugatnémet tévénéző szembesült Gerald Green filmjének jóvoltából a náci Németország borzalmaival. A kiváltott sokk nagysága miatt felmerül a kérdés, nem adóssak-e a történészek a náci idők és a zsidók sorsának bemutatásával.

Olaszország

LAW, J.E.: Verona and the Venetian state in the fifteenth century. (Verona és a velencei állam a 15. században.)

BIHR, 52. 1979 : máj. 9–22.

A német-római császárság és Velence hatalmi törekvései a Verona feletti uralomért – a velencei köztársaság szárazföldi államszervezete.

RICUPERATI, G.: A proposito di Paolo Mattia Doria. (P.M. Doriáról.)

RSI, 91. 1979 : 2–3. 261–285.

P.M. Doria filozófiai–államtudományi munkásságának egykorú európai visszhangja – ellentmondások, polémikák a XVIII. sz. filozófusának Doria-értékelésében – szembefordulása a felvilágosodás nagy áramlataival.

DIAZ, F.: Aspetti e problemi di storia della Toscana nel Settecento. (Szempontok és problémák Toscana XVIII. sz.-i történetével kapcsolatban.)

RSI, 91. 1979 : 2–3. 286–312.

Toscana gazdasági élete, mezőgazdasági termelési rendszere, társadalmi struktúrája – a történetírás eddigi eredményei – szempontok a további kutatásokhoz.

CAPRA, C.: Riforme finanziarie e mutamento istituzionale nello Stato di Milano: gli anni sessanta del secolo XVIII. (Pénzügyi reformok és közigazgatási változások Milano államában: a XVIII. sz. hatvanas évei.)

RSI, 91. 1979: 2–3. 313–368.

A 60-as évek döntő átalakulásainak gyökere.

CEVA, L.: Appunti per una storia dello Stato Maggiore general fino alla vigilia della „non belligeranza” (giugno 1925 – luglio 1939). (Feljegyzések a vezérkar történetéhez a „hadbanemlépés” előestéjéig. 1925. jún. – 1939. júl.)

SCo, 10. 1979 : 2. 207–252.

A hadseregpolitika irányváltásai – Badoglio viszonyulása a fasiszta vonalvezetéshez.

Románia

IONESCU-NIȘCOV, T.: Cancelaria domnească a lui Mihai Viteazul. (Mihai Viteazul fedelmi kancelláriája.)

RI, 32. 1979 : 5. 865–875.

A középkori feudális intézmény újonnan feltárt elemeit vizsgálja.

CONSTANTINESCU, I.: Agricultura în Țara Românească în timpul regimului fanariot. (A román mezőgazdaság helyzete Havasalföldön a fanarióta korszakban.)

RI, 32. 1979 : 4. 663–687.

Azokat az egymással ellentétes tényezőket vizsgálja, amelyek bizonyos mértékben, de hozzájárultak a XVIII. századi mezőgazdasági élet fejlődéséhez.

CEAUSESCU, I.: Din cronică lupei poporului român pentru unitate și independență. 1878–1918. (A román nép egységéért és függetlenségéért folytatott harcának krónikája.)

AI, 25. 1979 : 2. 92–116.

A politikai és kulturális események kronológikus sorrendben kerülnek bemutatásra.

STEIN, T.: Zur Frage der rumänischen Landwirtschaft im Ersten Weltkrieg. (A román mezőgazdaság kérdéséhez az első világháborúban.)

ÖO, 1979 : 2. 115–124.

1916. dec. 1-től 1918. okt. 31-ig a központi hatalmak többek között több mint 1 millió tonna gabonát és ugyanennyi kőolajat szállítottak ki Romániából.

A szerző adatokat közöl a romániai gabonatermelésre a háború alatt.

ANDONE, A. – POȘTĂRIȚĂ, E.: Mărturii documentare. (Dokumentum jellegű vallo-mások.)

RA, 1979 : 3. 240–265.

Románia fontos belpolitikai vonatkozású eseményeit és a nemzetközi helyzet alakulását egyaránt tükrözi az itt közzétett gyűjtemény, amely 1933–1944 közötti időszak sajtó anyagát és a belügyminisztérium levéltára gyűjteményének egy részét foglalja magába.

UDREA, T.: Politica de aliante ale PCR Constituirea Blocului Național Democratic în iunie 1944. (A RKP szövetségi politikája: a Nemzeti Demokratikus Blokk megteremtése 1944 júniusában.)

RI, 32. 1979 : 6. 1011–1037.

A RKP már 1934-től kezdve harcolt a nemzeti egységfront megteremtéséért.

Spanyolország

STRADLING, R.A.: Seventeenth Century Spain: Decline or Survival? (17. századi Spanyolország: hanyatlás vagy túlélés?)

ESR, 9. 1979 : 2. 157–194.

A szerző azt a folyamatot kíséri végig, amikor a Habsburg uralom megszűnt Spanyolországban, s a francia befolyás váltotta azt fel.

FREEDMAN, D.H.: An unsuccessful attempt at urban organization in twelfth-century Catalonia. (Sikertelen városi szervezkedési kísérlet a XII. sz.-i Katalóniában.)

S, 54. 1979 : 3. 479–491.

A városi polgárság kísérlete az egyházi iurisdicció alóli függetlenülésre és a konzuli rendszeren alapuló önkormányzat bevezetésére.

STRADLING, R.: Catastrophe and Recovery: The Defeat of Spain 1639–42. (Katasztrófa és felépülés: Spanyolország legyőzése, 1639–43.)

H, 64. 1979 : 2. 205–219.

A cikk az 1639 és 1643 közötti spanyol háborúkkal foglalkozik és arra a kérdésre keres választ, hogy az 1643-as Rocroi-i vereség mennyiben járult hozzá a spanyol hegemonia összeomlásához.

KRENDL, P.: Spanische Gesandte berichten über Maximilian I., den Hof und das Reich. (Spanyol követek beszámolója I. Miksáról, az udvarról és a birodalomról.) MIÖG, 1979 : 1–2. 101–120.
Habsburg–spanyol kapcsolatok I. Miksa illetve Aragóniai Ferdinánd és Kasztíliai Izabella uralkodása idején. A követi jelentések elemzése.

LANNON, F.: The Socio-Political Role of the Spanish Church. (A spanyol egyház szociál-politikai szerepe.) JCH, 14. 1979 : 2. 193–210.
A tanulmány a XIX. századtól a spanyol polgárháborúig foglalja össze az egyház tevékenységét, kiemelve a jezsuiták, és az egyháznak az oktatás területén elért hatását.

Szovjetunió

BUGANOV, V.: Moskau vom 12. bis zum beginnenden 18. Jh. (Moszkva a XII. századtól a XVIII. század elejéig.) IGSLE, 23. 1979 : 2. 9–24.
Moszkva történetének rövid áttekintése.

ROZNER, I.G.: Oszvoboditel'naja vojna ukrainszkogo naroda 1648–1654 gg. i Roszszija. (Az ukrán nép felszabadító háborúja és Oroszország.) VI, 1979 : 4. 51–64.
Az orosz diplomáciai, politikai, gazdasági és katonai segítség eddig alig ismert részleteit dolgozza ki a tanulmány.

MEISKE, C.: Das Sobornoe Ulozenie von 1649 – ein Denkmal der russischen Feudalgesetzgebung. (Az 1649. évi Szabornoe Ulozenie – az orosz feudális törvényhozás emléke.) JGSLE, 23. 1979 : 2. 35–46.
Az Ulozenie keletkezésével kapcsolatos kérdések vizsgálata: milyen társadalmi hajtóerők segítettek a kódex létrejöttét; kinek az érdekeit tükrözik a rögzített paragrafusok; milyen forrásokból merítettek a törvényhozók. – Az eddigi, az Ulozeniával foglalkozó kutatás eredményeinek bemutatása. Az Ulozenie jelentősége: az élesedő osztályharc terméke, megingatta a bojárok pozícióját.

PAVLENKO, N.I.: Tri tak nazüvaemüh zavescsanija Petra I. (Nagy Péter három úgynevezett végrendelete.) VI, 1979 : 2. 129–144.
Három apokrif keletkezéséről, céljáról, sorsáról ír a szerző, hogy határozottan leszögezze: I. Péter cárnak nem volt végrendelete.

- DONNERT, E.:** Zur Verbreitung bürgerlicher Wissenschafts- und Gesellschaftslehren an der Universität Moskau in der zweiten Hälfte des 18. Jh. (Az polgári tudomány és társadalomtanok elterjedéséhez a moszkvai egyetemen a XVIII. század második felében.)
JGSLE, 23. 1979 : 2. 25–35.
Az 1755-ben alapított moszkvai egyetemnek, Oroszország első egyetemének szerepe a polgári tudomány- és társadalomtanok elterjesztésében.
- GRAU, C.:** Zur Ideologiegeschichte in Russland und zu den deutsch-russischen Beziehungen in den Sechziger/siebziger Jahren des 18. Jh. (Az oroszországi ideológiai történethez és a német–orosz kapcsolatokhoz a XVIII. század 60-as–70-es éveiben.)
JGSLE, 23. 1979 : 2. 83–98.
A tanulmány túlnyomórészt E. DONNERT: Politische Ideologie der russischen Gesellschaft zu Beginn der Regierungszeit Katharinas II. Gesellschaftstheorien und Staatlehren in der Ära des Aufgeklärten Absolutismus. (Az orosz társadalom politikai ideológiája II. Katalin kormányzásának kezdetén. Társadalomelméletek és államtanok a felvilágosult abszolútizmus korában, Berlin 1976.) c. könyvhez kapcsolódik.
- NAROCSNICKIJ, A.L.:** Roszszija i napoleonovszkie vojnü za goszpodstvo nad Evropoj. (Oroszország és az európai uralomért folytatott napoleoni háborúk.) VI, 1979 : 4. 65–81.
A szerző felveti az ellenállás és az alkalmazkodás nagy társadalmi kérdéseit, szisztematikusan kezelve számos, eddig alig rendezett és kutatott tényanyagot.
- LAPTEVA, L.P.:** Szlavjanovedenie v Moszkovszkom universzitate sz 1835 po 1917 g. (Szlavisztikai kutatások a Moszkvai egyetemen 1835 és 1917 között.)
VMU, 1979 : 2. 38–50.
A szláv nyelvtörténet és irodalom egyetemi oktatásának története.
- ZAHAROVA, L.G.:** Programma otmenü kreposztного prava Redakcionnüh komiszzij i dvorjansztvo. (A Szerkesztőbizottságok programja a jobbágyrendszer és a nemesség felszámolására.)
VMU, 1979 : 2. 22–37.
Az 1861-es oroszországi jobbágyreform előtörténetéhez kapunk eddig ismeretlen adalékot.
- LINCOLN, B.W.:** A Profile of the Russian Bureaucracy on the Eve of the Great Reforms. (Az orosz bürokrácia profilja a nagy reformok előestéjén.)
JGO, 27. 1979 : 2. 181–196.
A szerző arra keresi a választ, hogy milyen volt az a közszolgálati rendszer, amellyel meg lehetett valósítani a nagy reformokat. Táblázatokkal mutatja be az orosz bürokrácia rendszerét, a köztisztviselők összetételét, számuk emelkedését összességében és az egyes hivatalokra lebontva.

Di SIMPLICO, Daša e Oscar: Sulle origini dell'intelligenza russa. (Az orosz intelligencia eredetéről.)

SSt, 20. 1979 : 2. 339–372.

Az intelligencia-fogalom értelmezése Oroszország vonatkozásában – a XIX. sz. szellemi forringsái.

PELEVIN, Ju, A.: Novüe materialü o narodovol'cah A. Mihajlove, A. Pribilevoj-Korbe, L. Tihomirove. (Új dokumentumok három narodnyikról.)

VMU, 1979 : 3. 65–77.

A 7 levél és egy visszaemlékezés érdekes részleteket tár fel Mihajlov és Korba személyes kapcsolatáról, illetve Tyihomirov személyiségéről.

MÜLLER, E.: Der Beitrag der Bauern zur Industrialisierung Russlands, 1885–1930.

Bemerkungen zur Korrektur eines Interpretationsmodells. (A parasztok hozzájárulása Oroszország iparosításához, 1885–1930. Megjegyzések egy interpretációs modell helyesbitéséhez.)

IGo, 27. 1979 : 2. 197–219.

BUHOVEC, O.G.: K metodike izucsenija „prigovornogo” dvizsenija i ego roli v bor'be kreszt'jansztva v 1905–1907 godah. (A „feliratos” mozgalom és szerepe a parasztok küzdelmeiben 1905–07-ben. A kutatás módszertana.)

ISzSzSzR, 1979 : 3. 96–112.

A Szamarai kormányzóságban készült 79 paraszti felirat tanulmányozása során írta módszertani eszmefuttatását a szerző.

ALEKSZANDROV, – ANFIMOV, – BUGANOV, – stb.: Nekotorüe problemü isztorii kreszt'jansztva SzSzSzR dooktjabr'szkogo perioda. (A Szovjetunió parasztságának forradalom-előtti történelméről.)

ISzSzSzR, 1979 : 3. 49–70.

A szerzői kollektíva a mai Szovjetunió területén élő népek parasztságának osztállyá formálódását, a termelőeszközök és termelési viszonyok fejlődését és hatásukat a parasztságra, a paraszti osztályharcot, kultúrájukat és életmódjukat kutatta.

DOMRACSEVA, T.V.: Zemleusztrojsztvo v RSzFSzR v 1917–1922 gg. (Az oroszországi földrendezés 1917–22-ben.)

VI, 1979 : 4. 158–168.

A historiográfiai munka megkísérli rendszerezni a témával kapcsolatos szakirodalmat és a kutatók rendelkezésére álló forrásokat.

LIHACSEV, M.T.: Goszudarsztvennüe glavnüe i oszobüe komitetü Vremennogo pravitel'sztva. (Az Ideiglenes Kormány állami fő- és különleges bizottságai.)

VI, 1979 : 2. 30–41.

A szerző azt elemzi, hogy milyen szervezeti felépítettségű volt és hogyan funkcionált a februári forradalom után létesült állami főbizottságok és speciális testületek egész sora Oroszországban.

PINEGINA, L.A.: Nekotorie dannie o csiszlennoszti i szosztave intelligencii k nacsalu voszstanovitel'nogo perioda. (Az értelmiség számszerű összetételének néhány adata a helyreállítási korszak elején.)

VMU, 1979 : 3. 12–20.

Az 1922 és 1923-as összeírási adatok alapján végzett számításokat (10 táblázat) és következtetéseket a szerző.

SZELUNSZKAJA, V.M.: Leninszkij kooperativnűj plan i ego dal'nejsee razvitie v dokumentah KPSZSZ. (A lenini szövetkezeti terv és annak továbbfejlesztése az SZKP dokumentumai tükrében.)

VIKPSZSZ, 1979 : 4. 12–27.

NEZSINSZKIJ, L.N.: Preemsztvennoszt' i razvitie konsztitucionnűh osnov vnesnej politiki Szovetszkogo goszudarsztva. (Kontinuitás és a szovjet külpolitika alkotmányos alapjainak fejlődése.)

ISzSszR, 1979 : 3. 3–21.

A szerző a béke-dekrétumtól kezdve analizálja a demokratikus és következetesen progresszív szovjet külpolitikát.

KULICSENKO, M.I.: Obrazovanie i razvitie szovetszkogo naroda kak novoj isztorieszknoj obszcnoszti. (A szovjet nép, mint új történelmi közösség kialakulása és fejlődése.)

VI, 1979 : 4. 3–23.

A historiográfiai cikk azokkal a párthatározatokkal és a témával kapcsolatos kutatásokkal ismerteti meg, amelyek elősegítették, ill. rögzítették a jelzett történelmi folyamatot.

Politics in the USSR. (Politika a Szovjetunióban.)

MT, 1979 : 1. 4–13.

A cikk francia kommunisták kerekasztal-beszélgetése. Szó esik a Szovjetunióról mint modelről, a politikai demokráciáról, a hatalmi szerkezet és a politikai mechanizmusok összefüggéséről, az állam, a párt és a tömegek viszonyáról, a gazdasági és társadalmi problémákról és meghaladásuk lehetőségeiről.

USA

DUBOVICKIJ, G.A.: Demokratsieszkaja partija i politicseszkaja bor'ba v SzSa v period prezidentsztva M. Van-Bjuren. (A Demokrata párt és a politikai küzdelmek az USA-ban M. Van Buren elnöksége idején.)

VMU, 1979 : 3. 43–57.

Az 1836–1840-es években az amerikai politika-történet nagy változásainak előkészületei zajlanak.

- WIENER, J.:** Class Structure and Economic Development in the American South, 1865–1955. (Osztálytagozódás és gazdasági fejlődés 1865 és 1955 között Amerika déli államaiban.)
AHR, 84. 1979 : 4. 970–1006.
A cikk a polgárháború utáni társadalmi-gazdasági helyzetet vizsgálja az USA déli államaiban. Részletesen kitér arra, hogy milyen törvényes és törvénytelen eszközökkel igyekeztek az ültetvényesek a szegények, főleg a színesbőrűek munkaerővándorlását megakadályozni. A szerző reagál a cikkel kapcsolatban publikált kritikákra is.
- KOZENKO, B.D.:** V. Vil'szon – burzsuznűj reformator. (Woodrow Wilson a polgári reformer.)
VI, 1979 : 4. 133–147.
Az 1912-es amerikai elnökválasztás hőse, a szocializmus elleni harc új eszközének alkalmazója, a válságokat reformpolitikával feloldó W. Wilson.
- MAL'KOV, V.L.:** Garri Gopkinsz: sztranicü politicseszkoj biografii. (Harry Hopkins politikai életrajzából.)
NNI, 1979 : 3. 108–126.
Az amerikai elnök tanácsadójának diplomáciai működése a második világháború előtti évektől 1942-ig. (Az életrajz első részét lásd: Novaja i Novejsaja Isztorija 1979 : 2. Folyt. köv.)
- TROFIMENKO, G.A.:** Szredsztva i metodü vnesnej politiki SzSA. (Az Egyesült Államok külpolitikai eszközei és módszerei.)
VI, 1979 : 5. 59–77.
A második világháború utáni amerikai külpolitika jellegzetességeit, tendenciáját elemzi a szerző.